

Міністерство внутрішніх справ України
Одеський державний університет внутрішніх справ

**Роль та місце правоохоронних органів
у розбудові демократичної правової держави**

Матеріали

X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

30 березня 2018 року

Одеса
ОДУВС
2018

УДК 351.74
ББК 67.401.133
Р68

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

Р68 **Роль** та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави: матеріали X міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Одеса, 30 березня 2018 р. — Одеса: ОДУВС, 2018. — 282 с.

УДК 351.74
ББК 67.401.133

Кушкань Т. В.,
студент 2-го курсу магістратури ННІЗДН ОДУВС
Науковий керівник: Резніченко С. В., к.ю.н., професор, професор кафедри ЦПД ОДУВС

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІ ЗАПОВІТУ

У зв'язку з тим, що заповіт підлягає нотаріальному посвідченню, однією з важливих та вагомих проблем саме є відсутність у нотаріуса можливості встановити обсяг цивільної дієздатності повнолітньої фізичної особи. Саме у зв'язку з відсутністю єдиного реєстру судових рішень про визнання осіб недієздатними та обмежено дієздатними викликана дана проблема. Тому якщо заповіт є нотаріально посвідченим то це аж ніяк не гарантує неможливості визнання його в подальшому недійсним.

Заповіт з умовою є ще однією проблемою щодо спадкування за заповітом. К. Сойєр зазначає, що в заповіті з умовою проблеми створює не лише визначення правомірності чи неправомірності тієї чи іншої умови, що міститься у тексті заповіту, але й встановлення того, чи є обставини, щодо яких висловив свою волю померлий, умовою, залежно від якої ставиться прийняття спадщини спадкоємцем або простим побажанням заповідача. Саме даний нюанс може кардинально змінити долю спадкоємців як у гіршу, так і в кращу сторону. Тому в даному випадку потрібно, щоб заповідач не лише вказував свою волю в заповіті, а й обґрунтовував її та чітко зазначав своє побажання і те, що він хоче, щоб це було реалізовано, а не сприймалося як побажання на майбутнє [1].

У більшості країнах Європи (Німеччини, Іспанії, Італії, Португалії тощо) практика посвідчення такого виду заповіту як «секретний» існує вже довгий час. В Україні посвідчення секретного заповіту стало можливим лише з прийняттям чинного Цивільного кодексу (далі ЦКУ).

Секретні заповіти також мають свої особливості щодо їх посвідчення. Найбільш вагомою особливістю є та, що секретний заповіт посвідчується нотаріусом без ознайомлення з його змістом. Також нотаріус повинен роз'яснити заповідачу, що текст заповіту має бути викладений таким чином, щоб розпорядження заповідача не викликало певних суперечностей після відкриття спадщини чи неясностей.

Посвідчуючи саме таким чином секретний заповіт, нотаріус діє всупереч вимог ст. 47 Закону України «Про нотаріат», згідно з якою для вчинення нотаріальних дій не приймаються документи, що не відповідають вимогам законодавства або містять відомості, які принижують честь, гідність та ділову репутацію юридичної особи і мають підчистки або дописки, закреслені слова чи інші незастережені виправлення, документи, текст яких неможливо прочитати, а також документи написані олівцем [2]. З вищевикладеного можна дійти до висновку, що саме зазначені недоліки можуть бути притаманні секретному заповіту, вкладеному в конверт заповідачем, а роз'яснення нотаріуса про дотримання вимог щодо тексту заповіту можуть бути і несприйняті заповідачем.

В Україні, як і в деяких інших країнах, нотаріус не посвідчує секретний заповіт, а посвідчує лише підпис особи на конверті, зі слів якої можна уявити, що там знаходиться заповіт. Це дає підстави погодитись

з висновком Ю.О. Заїки про те, що секретний заповіт укладається у простій письмовій формі, оскільки заповідач сам його складає і особисто підписує [3]. Таким чином законодавець фактично легалізує просту письмову форму заповіту.

Також потребують допрацювання норми спадкового права щодо заповіту подружжя з наступних підстав.

Одному з подружжя, тобто спадкодавцю, потрібно окремо складати заповіт щодо майна, яке є спільною сумісною власністю подружжя, і додатково щодо майна яке знаходиться у його приватній власності. Виходячи зі змісту ст. 1243 ЦКУ, можна дійти висновку, що кожен з подружжя може розпорядитись лише виключно своєю часткою у спільному сумісному майні. Саме цим спростовується необхідність у існуванні інституту заповіту подружжя як способу розпорядження майном, що знаходиться у їх спільній сумісній власності.

У ст. 1243 ЦКУ законодавець сам собі суперечить. Так, у разі складення спільного заповіту, частка у праві спільної сумісної власності після смерті одного з подружжя переходить до другого з подружжя, який його пережив. А потім вказується, що на майно накладається заборона відчуження. Хоча позитивний характер заборони відчуження майна полягає у тому, що захищаються майнові права спадкоємців, визначених у спільному заповіті. Тобто, якщо б майно повністю переходило у власність одного з членів подружжя, то можливо вона чи він не бажали б передавати майно даній особі [4].

Які правові наслідки виникнуть у разі, коли шлюб буде визнано недійсним після смерті одного з подружжя або зникнення когось з них безвісти дане питання законодавчо не визначено. Існує думка, що визнання шлюбу недійсним у судовому порядку спричиняє втрату чинності заповіту подружжя. Цікавим у цьому сенсі є випадок, коли спадкодавця, одного з подружжя, визнано померлим у судовому порядку, а він з'явився після відкриття спадщини.

Також в юридичній літературі є дискусійним питання стосовно юридичної долі заповіту. Тому що згідно з чинним законодавством заповідач має право у будь-який час скасувати заповіт чи скласти новий, а ще внести зміни до заповіту. Заповіт, який було складено пізніше, буде скасовувати попередній заповіт повністю або у тій частині, в якій він йому суперечить. Отже, кожний складений новий заповіт буде скасовувати попередній і не буде відновлювати той заповіт, який заповідач склав перед ним [5].

Право на скасування та внесення змін до заповіту зберігається за заповідачем у будь-який час за умови збереження у заповідача повної цивільної дієздатності.

Саме тому з метою захисту прав та інтересів осіб, законодавцем встановлена вимога щодо державної реєстрації в Спадковому реєстрі всіх складених, посвідчених, змінених та скасованих заповітів у порядку, встановленому Наказом Міністерства юстиції № 1810/5 від 07 липня 2011 р. Тобто усі довідки з вищевказаного реєстру можуть видаватися лише після смерті або оголошення померлим заповідача. До смерті заповідача жодна особа не може знайомитися зі змістом заповіту.

Отже, відносини спадкування за заповітом сьогодні відіграють провідну роль, оскільки надають можливість особам на свій розсуд розпорядитися майном у разі смерті. Як свідчить практика, існують певні прогалини, що потребують усунення. Можна стверджувати, що інститут спадкування за заповітом не є актуальним та потребує багатьох змін і доповнень для усунення його недоліків не лише в теоретичних аспектах, а й в практичних. Оскільки від цього залежить не лише реалізація волі заповідача, а й доля спадкоємців.

Основними шляхами вирішення вищезазначених проблем є, передусім, удосконалення норм чинного законодавства і прийняття нових нормативно-правових актів, відповідно до яких можливим буде усунення деяких недоліків щодо врегулювання форми заповіту, права на складення заповіту неповнолітніми, посвідчення секретного заповіту й інших важливих питань, пов'язаних із спадкуванням за заповітом.

Література

1. Лаговська Н. В. Нормативно-правове регулювання спадкування за заповітом в Україні [Текст] / Н. В. Лаговська // Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика). 2017. Вип. 2-3. С. 69.
2. Комаров В. В. Нотаріат в Україні: підручник / В. В. Комаров, В. В. Баранкова. Х.: Право, 2011. С. 233.
3. Заїка Ю. О. Спадкове право: навч. посібник / Ю. О. Заїка, Є. О. Рябоконт. – К.: Юрінком Інтер, 2009. С. 189.
4. Цивільне право України: Академічний курс: Підруч. : У двох томах / За заг. ред. Я.М. Шевченко. Т. 1. Загальна частина: К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. 520 с.
5. Носік В. В., Спасибо-Фатєєва І. В., Жилінкова І. В. Печений О. П. Проблеми нотаріальної практики. – Х., 2008. – 96 с.

Даниленко С. К. ПРИНЦИП СПРАВЕДЛИВОСТІ ТА ДОБРОСОВІСНОСТІ У ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН.....	36
Дзіковська Н. Р. ВПЛИВ КОЛИВАННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ВАЛЮТИ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ.....	37
Дришлюк В. І. ДЕЯКІ НОВЕЛИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	39
Жукова К. М. ДО ПИТАННЯ ПРО ДЕЯКІ НОВАЦІЇ В ВИБОРЧОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ.....	40
Журавель А. В. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦІНОУТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ.....	41
Карпенко К. К. УПРАВЛІННЯ ЦЕНТРАЛІЗОВАНИМИ СТРАХОВИМИ РЕЗЕРВНИМИ ФОНДАМИ МОТОРОНО (ТРАНСПОРТНОГО) СТРАХОВОГО БЮРО УКРАЇНИ.....	43
Кобзар М. В. СТРОК (ТЕРМІН) ЯК ЗАСІБ ДО ОБМЕЖЕННЯ СУБ'ЄКТИВНОГО ПРАВА НА ТОРГІВЕЛЬНУ МАРКУ.....	44
Корнієнко М. В. ВЗАЄМОДІЯ ПОЛІЦІЇ З ГРОМАДСЬКІСТЮ В УКРАЇНІ.....	46
Косиця О. О. РОЛЬ КІБЕРКУЛЬТУРИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КІБЕРБЕЗПЕКИ.....	48
Кострицький І. Л. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНТЕРНЕТ-ТОРГІВЛІ: ВЧИНЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПРАВОЧИНІВ.....	49
Кузьмініч А. Ю. ПРОБЛЕМАТИКА ПРОДАЖУ ЕНЕРГЕТИЧНИХ НАПОЇВ.....	51
Кузніченко О. В. ЩОДО ГЕНДЕРНОГО АСПЕКТУ В РОБОТІ ПОЛІЦІЇ.....	52
Кушкань Т. В. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАПОВІТУ.....	54
Макаренко В. В. НАПРЯМИ ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ОБІГУ ЗБРОЇ.....	56
Миргород-Карпова В. В. ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАК ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВИ.....	57
Мирошникова М. С. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ Й СОЦІАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ОФІЦЕРА ПОЛІЦІЇ.....	58
Мошак О. В. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ СУБСИДІАРНОСТІ В НАДАННІ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ.....	60
Мусаєва С. С. ЗМІСТ ТА ЗНАЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ В УКРАЇНІ.....	61
Поварчук В. О. РЕЦЕПЦІЯ РИМСЬКОГО ПРАВА В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ.....	62
Продайко С. В. ФОРМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ЯК ЗАПОБІЖНИК ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОРСЬКОГО СТРАХУВАННЯ.....	64
Процюк Т. Б., Васюк М. В. ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В СИСТЕМІ ПРОТИДІЇ ВІДМИВАННЯ ДОХОДІВ І ФІНАНСУВАННЯ ТЕРОРИЗМУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	66
Саакян К. А. ЗЛОЧИННІСТЬ НЕПОВНОЛІТНІХ: ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ.....	68
Скаковська І. І. ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРОНИКЛИВОСТІ ЯК ОКРЕМОЇ ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВОЇ ЯКОСТІ ОСОБИСТОСТІ СЛІДЧОГО.....	69
Тарасенко Л. Б. ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.....	70
Тягнирядно Є. В. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОВНОГО ІМІДЖУ ПРАВООХОРОНЦЯ.....	73